

Dosarul nr. 3ra-800/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: T. Avasiloaie)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

DECIZIE

30 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Victor Burduh
Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Rodica Leca împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, persoană terță
Inspectoratul General al Poliției cu privire la contestarea actului administrativ,
obligarea stabilirii și achitării pensiei viagere și încasarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 26 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost
menținută hotărârea din 26 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 25 iunie 2019, Rodica Leca a depus cerere de chemare în judecată în
ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări
Sociale, persoană terță Inspectoratul General al Poliției cu privire la contestarea
actului administrativ, obligarea stabilirii și achitării pensiei viagere și încasarea
cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta a invocat că fiind
angajată în cadrul Brigăzii de Poliție cu destinație Specială „Fulger” a
Inspectoratului General al Poliției, la 5 noiembrie 2018 a fost înștiințată despre
faptul că de la 5 decembrie 2018, acumulează vechimea în muncă ce-i permite
dreptul la pensie, iar pentru prelungirea raportului de serviciu urmează a fi
înaintată o cerere în acest sens, în caz contrar angajatorul își rezervă dreptul de a
emite actul administrativ privind încetarea raportului de serviciu.

Având în vedere faptul că se afla în perioada post natală nu a mai depus
cerere de prelungire a relațiilor de muncă, din care considerent prin ordinul
Inspectoratului General al Poliției nr.606 ef. din 20 decembrie 2018, a fost dispusă
în temeiul art. 38 alin. (1) lit. c) al Legii nr.288 din 16 decembrie 2016 (după

acumularea vechimii în muncă ce-i permite dreptul la pensie) încetarea raportului de serviciu de la 28 decembrie 2018,

A notat că, la 28 decembrie 2018 a fost eliberat certificatul Brigăzii de Poliție cu destinație Specială „Fulger” nr.34/29-659 prin care s-a stabilit vechimea în serviciu la data concedierii de 24 ani, 01 lună și 06 zile.

În temeiul circumstanțelor descrise, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale în vederea stabilirii pensiei, unde i s-a comunicat verbal că urmează a se adresa la Casa Teritorială de Asigurări Sociale de la locul de domiciliu, motiv pentru care la 19 ianuarie 2019 s-a adresat cu cererea privind stabilirea pensiei Oficiului Teritorial Fălești a Casei Naționale de Asigurări Sociale, însă prin decizia din 16 aprilie 2019 a fost refuzată, pe motiv că nu a acumulat vechimea în serviciu de 24 de ani, conform art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Nefiind de acord cu decizia din 16 aprilie 2019, la 24 mai 2019 reclamanta a depus în adresa Oficiului Teritorial - Fălești al Casei Naționale de Asigurări Sociale cerere prealabilă, însă din motive necunoscute, contrar prevederilor art.126 Cod administrativ nu a primit nici un răspuns.

Deși, Oficiul Teritorial - Fălești a Casei Naționale de Asigurări Sociale nu este persoană juridică, dar având în vedere că este organ de asigurări sociale cu drept de a stabili și plăti pensia, în temeiul art.7 al Codului administrativ, este considerată autoritate publică cu drept de a emite acte administrative cu toate efectele sale.

În același context, dat fiind faptul că Casa Națională de Asigurări Sociale este autoritatea administrativă centrală care administrează și gestionează sistemul public de asigurări sociale, acesta urmează a avea calitatea de pârât, alături de subdiviziunea sa.

În opinia sa, decizia din 16 aprilie 2019 este arbitrară, deoarece reclamanta a înregistrat vechimea în serviciu minimă de 24 ani, fapt confirmat prin certificatul Brigăzii de Poliție cu destinație Specială „Fulger” a Inspectoratului General al Poliției nr. 34/29-659 din 28 decembrie 2018, precum și prin carnetul de muncă. Or, conform art. 13 lit. a) al Legii nr.1544 din 23 iunie 1993 (în vigoare la data de referință), dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au o vechime în serviciu de cel puțin 24 ani.

A comunicat că, în vechimea de serviciu au intrat următoarele perioade: 01.09.1997-24.06.2002 (care în temeiul art. 18 lit. b) al Legii nr.1544 din 23.06.1993, se calculează 6 luni de serviciu pentru un de studii); 29.11.2002-28.12.2018 (perioada din cadrul subdiviziunilor MAI), dintre care: 12.01.2007-31.10.2008 și 24.07.2009-28.12.2018 (în temeiul pct.8 lit. c) al H.G. nr.78 din 21.02.1994, se calculează o lună și jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu), invocând prevederile art. 18 lit. b) al Legii nr. 1544 din 23.06.1993, și pct.8 lit. c) al H.G. nr.78 din 21.02.1994.

Astfel, Inspectoratul General al Poliției corect a stabilit vechimea în muncă în serviciu ce acordă dreptul la pensie viageră, iar organele de pensionare în mod arbitrar au refuzat în stabilirea pensiei.

Prin cererea de concretizare din 3 iulie 2019, reclamanta și-a concretizat cererea de chemare în judecată, prin care a solicitat suplimentar anularea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. L-1470/19 din 27 iunie 2019.

În susținerea acestei pretenții a indicat că subsidiar, s-a adresat cu o cerere prealabilă Casei Naționale de Asigurări Sociale, iar prin răspunsul din 27 iunie 2019, a primit refuz.

A indicat că este eronată aserțiunea Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că potrivit pct.7 și 8 al H.G. nr.78 din 21 februarie 1994, nu se iau în calcul avantajele pentru perioada concediului de maternitate.

Mai mult, Casa Națională de Asigurări Sociale a interpretat eronat prevederile pct.7 și 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, prin excluderea ipotezelor concrete la care se aplică norma respectivă, invocând faptul că avantajele se aplică doar la serviciul efectiv lucrat, fără a avea o premisă reală în acest sens.

De asemenea, la 17 iulie 2019 reclamanta a concretizat cererea de chemare în judecată, prin care a solicitat suplimentar anularea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM nr.L-1207/19 din 27 iunie 2019, prin care la fel a fost refuzată stabilirea pensiei viagere reclamantei.

Considerând că prin decizia de refuz din 16 aprilie 2019 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești al Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum și prin refuzurile nr. L-1207/19 și L-1470/19 din 27 iunie 2019 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, îi este lezat dreptul la proprietate consfințit în art. 1 din Protocolul nr. 1, art. 46 din Constituția Republicii Moldova, precum și dreptul la asistență și protecție socială garantat de art. 47 al Constituției RM, reclamanta Rodica Leca s-a adresat instanței de judecată cu prezenta cerere de apărare a drepturilor pretins încălcate, solicitând în urma concretizării cererilor, anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești al Casei Naționale de Asigurări Sociale din 16 aprilie 2019, anularea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.L-1207/19 și L-1470/19 din 27 iunie 2019, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești să-i stabilească și să-i achite pensia viageră pe linia MAI, cu încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 26 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Leca a fost admisă, fiind anulate răspunsurile Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. L-1207/19 și L-1470/19 din 27 iunie 2019, ca fiind ilegale. S-a anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești al Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.26/2019/20113 din 16 aprilie 2019, prin care i-a fost refuzat Rodicăi Leca stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, ca fiind ilegală. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial competent să-i stabilească Rodicăi Leca, pensia pentru vechime în muncă în conformitate cu art.13 lit. (a) din Legea nr.1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri. S-a încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul Rodicăi Leca cheltuielile pentru asistența juridică în sumă de 7000 (șapte mii) lei.

Prin decizia din 26 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 26 noiembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, cu dispunerea încasării din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul Rodicăi Leca a cheltuielilor de judecată cu titlu de asistență juridică în sumă de 1000 lei.

Invocând ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, la data de 31 mai 2020, conform plicului poștal, Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat-o cu recurs motivat, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi decizii, de respingere ca neîntemeiată a acțiunii.

În motivarea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate în referința asupra cererii de chemare în judecată și în cererea de apel motivată anexate la dosar, suplimentar invocându-se că instanța de apel a aplicat eronat normele ce țin de dreptul la pensie pentru vechime în serviciu, or, la data depunerii cererii, intimata Rodica Leca nu îndeplinea condițiile de asigurare cu pensie pentru vechime în muncă, deoarece vechimea calendaristică în serviciu confirmată la data concedierii era de 16 ani 00 luni 29 zile.

A mai invocat că, în calculul vechimii în muncă a fost inclusă și perioada de activitate în cadrul Brigăzii de poliție cu destinație specială „Fulger”, acordându-se neîntemeiat înlesniri (1:1,5) pentru perioada aflării în concediul de maternitate, fapt ce contravine Hotărârii Guvernului nr. 78/1994.

În contextul dat, s-a menționat că se acordă înlesniri doar pentru serviciul realizat. Or, incapacitatea temporară de muncă nu reprezintă serviciu realizat, respectiv temei legal de a calcula cu înlesniri perioada menționată, nu există.

Prin urmare, instanța de apel s-a eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de înlăptuire a actului de justiție, a examinat superficial circumstanțele cauzei, nu a intrat în esența litigiului și nu a apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, motiv pentru care greșit a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a menținut hotărârea primei instanțe, de admitere a acțiunii.

Prin referințele din 30 iulie 2020 și din 2 septembrie 2020, Rodica Leca a solicitat respingerea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale cu menținerea actelor judecătorești ce constituie obiectul recursului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că motivarea recursului depusă împreună cu cererea de recurs la instanța de apel la data de 31 mai 2020 (f.d.111) este în termen, or, decizia recurată ce constituie obiectul prezentului recurs a fost adoptată la data

de 26 februarie 2020 (f.d.94) și recepționată de către recurentă în perioada stării de urgență, la data de 26 martie 2020 (f.d.105), iar prin prisma pct. 8 din Anexa la dispoziția nr. 1 din data de 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, termenele de exercitare a căilor de atac aflate în curs la data instituirii stării de urgență au fost întrerupte, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență. Respectiv, termenul de declarare a recursului pentru Casa Națională de Asigurări Sociale după întrerupere a început a curge de la data de 16 mai 2020.

Prin încheierea din 26 august 2020 a Curții Supreme de Justiție recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost numit pentru examinare în complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

În speță, Colegiul nu consideră oportun de a cita participanții la proces și reprezentanții acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurente Casa Națională de Asigurări Sociale au fost expuse cu suficientă claritate.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii, de respingere a acțiunii.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Totodată, conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Iar potrivit art. 194 alin. (1) și (2) Cod administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept. În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

La rândul său, aplicabile litigiului sunt și prevederile art. 244 alin. (2) în coroborare cu art. 231 alin. (2) Cod administrativ, conform cărora pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La acest capitol, Colegiul reține și prevederile art. 219 alin. (1) – (3) Cod administrativ, potrivit cărora instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Articolul 224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ prevede că, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă hotărâre prin care respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)-e).

Din actele și lucrările dosarului prezentate și necontestate de părți, dar și determinate de instanțele ierarhic inferioare în fazele procesuale anterioare se atestă că reclamanta Rodica Leca fiind angajată în cadrul Brigăzii de Poliție cu destinație Specială „Fulger” a Inspectoratului General al Poliției, la 5 noiembrie 2018 a fost înștiințată despre faptul că de la 5 decembrie 2018, acumulează vechimea în muncă ce-i permite dreptul la pensie, iar pentru prelungirea raportului de serviciu urmează a fi înaintată o cerere în acest sens, în caz contrar angajatorul își rezervă dreptul de a emite actul administrativ privind încetarea raportului de serviciu (f.d.6).

Conform extrasului din ordin nr. 606 ef din 20 decembrie 2018, în corespundere cu Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr. 288 din 16 decembrie 2016, art. 38 alin. (1), lit. c) – după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, a fost dispusă încetarea raporturilor de serviciu a funcționarului public cu statut special al comisarului Rodica Leca, ofițer de presă al serviciului de presă și relații publice al Brigăzii de Poliție cu destinație Specială „Fulger” a Inspectoratului General al Poliției, cu achitarea compensației bănești pentru concediile de odihnă anuale neutilizate și a indemnizației unice în conformitate cu art. 49 alin. (2) al Legii nr. 288 din 16 decembrie 2016, de la 28 decembrie 2018, în baza cererii comisarului Rodica Leca din 20 decembrie 2018 (f.d.7).

Potrivit certificatului nr. 34/29-659 din 28 decembrie 2018 eliberat de angajatorul Brigada de Poliție cu destinație Specială „Fulger” a Inspectoratului General al Poliției, reclamanta a îndeplinit serviciul neîntrerupt în cadrul subdiviziunilor MAI în perioada 29.11.2002 – 28.12.2018, fapt ce rezultă și din copia carnetului de muncă, astfel, vechimea în muncă, la momentul eliberării din serviciu a constituit 24 ani, 01 luni și 06 zile (f.d. 8,11).

Urmare a certificatului nr. 34/29-659 din 28 decembrie 2018 eliberat de angajator, Rodica Leca s-a adresat la data de 19 ianuarie 2019 cu o cerere în adresa Oficiului Teritorial - Fălești al Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând să-i fie stabilită pensia pentru vechime în muncă, însă prin decizia Oficiului Teritorial - Fălești al Casei Naționale de Asigurări Sociale din 16 aprilie 2019, i-a fost refuzat în stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, pe motivul că dânsa nu a acumulat 24 ani vechime în muncă (f.d.12).

Nefiind de acord cu decizia de refuz din 16 aprilie 2019 al Oficiului Teritorial - Fălești al Casei Naționale de Asigurări Sociale, la data de 24 mai 2019, Rodica Leca s-a adresat cu o cerere prealabilă Oficiului Teritorial - Fălești al Casei Naționale de Asigurări Sociale, la care nu a primit un răspuns (f.d.14-15).

Concomitent, Rodica Leca s-a adresat cu o cerere prealabilă și către Casa Națională de Asigurări Sociale, care însă a fost respinsă prin răspunsurile nr. L-1207/19 și L-1470/19 din 27 iunie 2019 (f.d.22,27).

Considerând că prin decizia de refuz din 16 aprilie 2019 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești al Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum și prin refuzurile nr. L-1207/19 și L-1470/19 din 27 iunie 2019 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, îi este lezat dreptul la proprietate consfințit în art. 1 din Protocolul nr. 1, art. 46 din Constituția Republicii Moldova, precum și dreptul la asistență și protecție socială garantat de art. 47 al Constituției RM, reclamanta Rodica Leca s-a adresat instanței de judecată cu prezenta cerere de apărare a drepturilor pretins încălcate, solcitând în urma concretizării cererilor, anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești al Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM din 16 aprilie 2019, anularea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM nr.L-1207/19 și L-1470/19 din 27 iunie 2019, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești să-i stabilească și să-i achite pensia viageră pe linia MAI, cu încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.2-4, 19-21, 24-26).

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prima instanță având ca obiect contestarea actului administrativ, obligarea stabilirii și achitării pensiei viagere, s-a pronunțat în favoarea temeiniciei acțiunii, pe care a admis-o integral (f.d.55-58).

Judecând apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, instanța de apel prin decizia din 26 februarie 2020 a conchis asupra netemeiniciei acestuia, motiv pentru care a menținut hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că soluția adoptată de instanța de fond este justă, or, angajatorul Brigada de poliție cu destinație specială „Fulger” corect a inclus în calculul vechimii în muncă a reclamantei, perioada studiilor în instituțiile de învățământ superior civil, pentru perioada 01.09.1997 - 24.06.2002, calculându-se 6 luni de serviciu pentru un an de studii, vechimea în muncă constituind 02 ani, 04 luni și 26 de zile, fapt ce rezultă din certificatul nr. 34/29-659 din 28 decembrie 2018.

Totodată, Rodica Leca în perioada 12.01.2007 – 31.10.2008 a executat serviciul în cadrul Comisariatului Poliției în Transporturi Bender al Departamentului Poliției în Transporturi, perioadă pentru care reclamanta corect a beneficiat de înlesniri o lună și jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu în corespundere cu prevederile pct. 8 lit. c) al Hotărârii cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare nr. 78 din 21 februarie 1994.

Iar, pentru perioada 24.07.2009 – 28.12.2018, reclamanta întemeiat a beneficiat de înlesniri o lună și jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu, înlesniri aplicabile în toate funcțiile deținute în subdiviziunile cu destinație specială ale Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Departamentului Trupelor de Grăniceri, Poliției de Frontieră, Ministerului Afacerilor Interne și Serviciului de Protecție și Pază de Stat – în

condiții stabilite, respectiv, de Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Departamentul Trupelor de Grăniceri, Departamentul Poliției de Frontieră, Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Protecție și Pază de Stat conform pct. 8 lit. al Hotărârii indicate supra.

Având în vedere că din probele administrate, s-a constatat cert că vechimea în muncă la momentul eliberării din serviciu a Rodicăi Leca constituia 24 ani, 01 luni și 06 zile (f.d.8,11), soluția instanței de fond de obligare a Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i stabilească Rodicăi Leca, pensia pentru vechime în muncă în conformitate cu art.13 lit. (a) din Legea nr.1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri este una întemeiată, în condițiile în care, acest răspuns se bazează în totalitate pe interpretarea defectuoasă a cadrului legal.

În acest context, instanța de apel a respins ca neîntemeiate argumentele Casei Naționale de Asigurări Sociale care a susținut că în calculul vechimii în muncă a fost inclusă perioada de activitate în cadrul Brigăzii de poliție cu destinație specială „Fulger”, acordându-se Rodicăi Leca neîntemeiat înlesniri (1:1,5) și pentru perioada aflării în concediul de maternitate, fapt ce contravine Hotărârii Guvernului nr.78/1994, or, argumentele expuse în apel au un caracter subiectiv.

Din aceste considerente, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a menținut hotărârea din 26 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că soluția dată de către instanțele judecătorești este greșită.

Pentru început, instanța de recurs consideră necesar de a reitera că Codul administrativ consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Această dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

În acest sens legiuitorul a investit apelul cu efect devolutiv, care presupune că instanța de apel rejudecă în fapt și în drept ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, precum și efectuează o nouă examinare în fond.

Astfel, instanța de apel avea obligația de a examina în tot apelul și de a răspunde la toate întrebările ridicate în fața instanței, atât ca instanță de apel, cât și ca instanță investită să judece cauza în fond. Or, aceasta este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, cât și în acțiune. Este inadmisibil ca un motiv de apel să fie refuzat pentru discuție pentru motive formale sau să fie omis de către instanța de apel. Instanța de apel trebuia să cerceteze și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate, iar în caz de nerespectare a acestor

reguli, decizia instanței de apel se consideră neîntemeiată și pasibilă casării de către instanța de recurs.

Implicit circumstanțelor cauzei, și în special a cererii de chemare în judecată rezultă că reclamanta contestă decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești al Casei Naționale de Asigurări Sociale din 16 aprilie 2019, refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.L-1207/19 și L-1470/19 din 27 iunie 2019 și solicită obligarea stabilirii și achitării pensiei viagere cu încasarea cheltuielilor de judecată, deoarece conform certificatului Brigăzii de Poliție cu destinație Specială „Fulger” nr.34/29-659 din 28 decembrie 2018 dânzei i s-a stabilit vechimea în serviciu la data concedierii de 24 ani, 01 lună și 06 zile, însă prin decizia din 16 aprilie 2019 a Casei Naționale de Asigurări Sociale a fost refuzată stabilirea pensiei pe motivul că stagiul reclamantei la data depunerii cererii constituia 23 ani 11 luni 10 zile, ceea ce denotă că ultima nu a acumulat vechimea în serviciu de 24 de ani, conform art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, or, Casa Națională de Asigurări Sociale a considerat că reclamantei i-au fost acordate neîntemeiat înlesniri (1:1,5) pentru perioada aflării în concediul de maternitate.

La capitolul dat, Colegiul reține că, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, prin hotărârea din 26 noiembrie 2019, a respins ca lipsit de suport juridic argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale referitor la acordarea neîntemeiată a reclamantei înlesnirilor pentru perioada aflării în concediul de maternitate, fără însă a motiva prin prisma normelor de drept material acest aspect.

La rândul său, Curtea de Apel Chișinău prin soluția pronunțată a interpretat eronat normele de drept material și nu a soluționat complet situația de fapt sub toate aspectele, adică nu a dat un răspuns cert bazat pe legea ce guvernează litigiul referitor la întrebarea dacă perioada în care Rodica Leca s-a aflat în concediu de maternitate a copilului, urmează a fi calculată cu înlesniri sau la general, după cum a fost calculat de către organul de asigurări sociale.

Or, motivarea deciziei din 26 februarie 2020 a instanței de apel în această parte s-a bazat pe jurisprudența constantă a Curții Europene, invocându-se la general că pensia constituie un drept patrimonial în sensul art. 1 al Protocolului Adițional la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și se constată o discriminare în sensul articolului 14 dacă lipsește o justificare obiectivă rezonabilă pentru diminuarea patrimoniului reclamantei.

Colegiul notează că, deși instanțele de judecată competente aplică prin prisma art. 36 alin. (2) Codul administrativ principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, totuși aceasta nu este modalitatea, prin prisma exclusivă a căreia ar putea fi judecat fondul cauzei și verificat faptul dacă reclamanta Rodica Leca îndeplinește condițiile pentru a dobândi dreptul la pensie și sau dreptul la alocația socială de stat.

Aceasta deoarece legiuitorul a adoptat un șir de legi materiale care stabilesc cadrul legal al funcționării sistemului public de asistență și protecție socială și alte mecanisme statale de protecție socială a populației. Așa, condițiile în care o persoană poate dobândi dreptul la pensie sau poate beneficia de o alocație socială de stat sunt reglementate doar în legile organice, care sunt acte legislative ce

reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale și intervin în domeniile înguste de reglementare și expres prevăzute de Constituție.

Astfel, Colegiul reține că pentru justa soluționare a speței, urmează să stabilească dacă perioada aflării reclamantei în concediul de maternitate se calculează cu înlesniri după cum a invocat Rodica Leca, sau se acordă înlesniri doar pentru serviciul efectiv realizat, după cum a invocat recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale și care este temeiul legal al acestei calculări și/sau necalculări.

În condițiile din speță este relevant că, reclamanta revendică și pretinde în esență dreptul la alocația socială.

În corespundere cu art. 1 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, militarii care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne beneficiază de dreptul la pensie viageră pentru vechime în muncă, dacă au vechimea respectivă în serviciu militar și în organele afacerilor interne.

Dispozițiilor art. 2 alin. (1) din aceeași lege stabilește expres că militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au dreptul la pensie li se stabilește pensie după eliberare din serviciu.

La rândul său, articolul 44 din Legea menționează statuează că, pensia pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și pentru familiile lor se calculează din solda acestora. Pensia pentru persoanele menționate se calculează din: salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an.

Iar conform art. 49 din Legea vizată, militarii în termen, militarii care au îndeplinit serviciul plin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemul penitenciar, ofițerii de protecție și colaboratorii organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și membrii familiilor acestora depun cerere de stabilire a pensiei la organul de asigurări sociale. Acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie, emisă de organul de asigurări sociale în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare. Organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (câștigul), eliberate de organele abilitate.

Totodată, conform art. 13 lit. a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au: militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni.

În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani, conform următorului tabel: 2011 - 20 ani 6 luni; 2012 - 21 ani; 2013 - 21 ani 6 luni; 2014 - 22 ani; 2015 - 22 ani 6 luni; 2016 - 23 ani, 2017 - 23 ani 6 luni; 2018 - 24 ani; 2019 - 24 ani 6 luni; 2020 - 25 ani.

În corespundere cu art. 18 din aceeași lege, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 lit.a) militarilor care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, al cărui mod este stabilit de Guvern, se ia în calcul: serviciul militar activ, serviciul în organele afacerilor interne în funcțiile corpului de comandă și în trupe, serviciul în cadrul sistemului penitenciar și/sau sistemului administrației penitenciare, serviciul în detașamentele și formațiunile de partizani; timpul lucrat în ministere și departamente, instituții și organizații civile, cu încadrare în serviciu militar activ sau în organele afacerilor interne; timpul aflării în prizonierat, dacă acesta nu a fost benevol și dacă militarul nu a săvârșit în prizonierat infracțiuni împotriva Patriei; timpul aflării sub arest și ispășirii de pedeapsă al militarilor, al persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și al funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, deferiți fără temeii justiției sau supuși represiunilor nedrepte și reabilitați ulterior; timpul lucrat în Departamentul de Stat pentru Problemele Militare și în Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale.

Ținând cont de faptul că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate opera în mod izolat, ci trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente care se completează una pe alta ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent, instanța de recurs reține la caz și prevederile pct. 3 din Hotărârea nr. 78 din 21 februarie 1994 a Guvernului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor se includ recompensele, plățile, sporurile și suplimentele care, conform legislației în vigoare, sînt acordate permanent. Totodată, indemnizația pentru executarea conștiințioasă a obligațiilor de serviciu, pentru disciplină ireproșabilă (premiile militarilor de la întreprinderile autogestionare) și asistența materială se iau în considerare în mărimile real plătite în ultimul an de serviciu, dar nu mai mult decît mărimile prevăzute în anul calendaristic respectiv.

Nu se includ în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor, primite în ultimul an de serviciu, indemnizația de concediere și plățile compensatorii.

Se consideră plăți compensatorii: compensația pentru concediul nefolosit; compensația în schimbul rației alimentare; compensația în schimbul echipamentului; compensația pentru mutilare sau altă daună pricinuită sănătății; compensația pentru închirierea spațiului locativ; indemnizațiile de transfer; plățile

de asigurare; indemnizațiile de instalare, diurnele și alte plăți, raportate la cheltuielile de deplasare, precum și sporurile și suplimentele la salariu, care se plătesc în loc de diurnă; indemnizațiile lunare în mărimea unui salariu pentru efectivul de trupă și corpul de comandă ale Departamentului pentru combaterea crimei organizate și corupției al Ministerului Afacerilor Interne; majorările la salariile de funcție, plătite în timpul aflării în Forțele de menținere a păcii, precum și colaboratorilor instituțiilor penitenciare dislocate în or.Bender; plățile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile), acordate cu prilejul jubileelor și pentru muncă sîrguincioasă; pensiile și alte plăți cu caracter unic și compensatoriu.

În accepțiunea pct. 7 lit. a) din aceeași Hotărâre, la calcularea vechimii în muncă la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare se ia în considerare: serviciul militar activ în Armata Națională a Republicii Moldova, trupele de grăniceri, de carabinieri, Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne, alte formațiuni militare.

În acord cu pct. 8 lit. c) al Hotărârii nr. 78 din 21 februarie 1994, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, se acordă următoarele înlesniri: o lună și jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu: la pichetele de grăniceri, posturi, comenduri, punctele de trecere simplificată a frontierei de stat a persoanelor și mijloacelor de transport, secțiile de legalizare a documentelor pasagerilor și mijloacelor de transport ce pleacă peste hotare ale trupelor de grăniceri, secțiile de control al frontierei și sectoarele Poliției de Frontieră și în timpul executării serviciului în subdiviziunile de poliție dislocate în municipiul Bender și raionul Dubăsari pe perioada regimului de securitate în zona conflictului armat.

Sub acest aspect și prin aplicarea regulilor de interpretare corectă a normelor de drept material sus-indicate este evident că instanțele de judecată, examinând cauza, greșit au concluzionat despre necesitatea admiterii acțiunii reclamantei Rodica Leca. Or, conform Raportului istoriei asigurării a asiguratului Rodica Leca eliberat de Casa Națională de Asigurări Sociale și anexat la dosarul administrativ, stagiul reclamantei la data depunerii cererii a fost de 23 ani 11 luni 10 zile, motiv pentru care organul asigurării sociale corect i-a refuzat stabilirea pensiei pe motivul că aceasta nu a acumulat vechimea în serviciu de 24 de ani, conform art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993.

În acest context, nu pot fi reținute argumentele reclamantei Rodica Leca și preluate greșit de către instanțele ierarhic inferioare precum că perioada aflării reclamantei în concediul de maternitate urmează a fi calculată cu înlesniri, or, se acordă înlesniri doar pentru serviciul efectiv realizat, pe când incapacitatea temporară de muncă nu reprezintă serviciu realizat, respectiv temei legal de a calcula cu înlesniri perioada menționată nu există.

Din aceste considerente, Colegiul reține ca întemeiate argumentele recursului precum că decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești al Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.26/2019/20113 din 16 aprilie 2019, prin care Rodică Leca i-a fost refuzat stabilirea pensiei pentru vechime în muncă este întemeiată și legală, iar temeieri de a fi anulată nu există, motiv pentru care pretenția reclamantei în această parte urmează a fi respinsă.

Or, la data depunerii cererii, reclamanta Rodica Leca nu întrunea condițiile impuse de legiuitor pentru a beneficia de asistență socială solicitată.

Totodată, instanțele inferioare, obligând Casa Națională de Asigurări Sociale de a-i stabili Rodică Leca, pensia pentru vechime în muncă în conformitate cu art.13 lit. (a) din Legea nr.1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nu au luat în considerare prevederile legale expuse supra, raportate la circumstanțele cauzei și anume că perioada aflării reclamantei în concediul de maternitate urmează a fi calculată fără înlesniri (1:1), pe motiv că reclamanta în perioada vizată nu a realizat serviciul efectiv.

Deoarece solicitarea principală a Rodică Leca cu privire la anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești al Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.26/2019/20113 din 16 aprilie 2019 a fost respinsă, Colegiul reține că pretențiile cu privire la anularea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.L-1207/19 și L-1470/19 din 27 iunie 2019, precum și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești să-i stabilească și să-i achite reclamantei pensia viageră pe linia MAI, sunt subsecvente solicitării cu privire la anularea deciziei nr.26/2019/20113 din 16 aprilie 2019 și, respectiv urmează soarta pretenției principale care a fost respinsă.

Circumstanțele descrise permit instanței de recurs să conchidă că atât prima instanță, cât și instanța de apel au aplicat greșit prevederile legii, motiv din care actele judecătorești de dispoziție, nu pot fi menținute, iar cererea de chemare în judecată depusă de către Rodica Leca urmează a fi respinsă, ca neîntemeiată.

La rândul său, respingerea acțiunii dictează prin prisma art. 195 Cod administrativ coroborat cu art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă necesitatea respingerii și a solicitării invocată în acțiune cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată suportate pe marginea prezentului litigiu, or, ele sunt indisolubil legate una de alta.

Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă decizie cu privire la respingerea acțiunii în contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Leca.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral decizia din 26 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și se emite o nouă decizie prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Leca împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, persoană terță Inspectoratul General al Poliției cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea stabilirii și achitării pensiei viagere și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu